

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/15/2024
Identifikačné číslo spisu:	7216216823
Dátum vydania rozhodnutia:	21.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7216216823.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: J.Á. U., narodená XX. I. XXXX, T., zastúpená: JUDr. Andrej Gara, advokát, so sídlom Bratislava, Štefánikova 14, proti žalovanému: E. P., narodený XX. D. XXXX, P. - E. XXXX, zastúpený: JUDr. Slavomíra Huszthyová, advokátka, so sídlom Košice, Za amfiteátrom 10, o určenie času splnenia dlhu, vedenom na Mestskom súde Košice (predtým Okresnom súde Košice II) pod sp. zn. K2-27C/83/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. augusta 2023 sp. zn. 3Co/5/2023, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a.

Žalovaný má právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (dnes Mestský súd Košice; ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v konaní v poradí druhým rozsudkom z 21. októbra 2022 č.k. 27C/83/2016-335 zamietol žalobu žalobkyne a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

2. Na odôvodnenie rozsudku uviedol, že žalobkyňa sa domáhala určenia, že záväzok žalovaného voči nej vzniknutý titulom poskytnutia pôžičky vo výške 2.000,00 eur zo dňa 01. 03. 2014, vo výške 490,00 eur zo dňa 08. 03. 2014, vo výške 490,00 eur zo dňa 13. 03. 2014, vo výške 750,00 eur zo dňa 28. 03. 2014, vo výške 490,00 eur zo dňa 03. 04. 2014, vo výške 702,00 eur zo dňa 15. 04. 2014, vo výške 1.500,00 eur zo dňa 23. 04. 2014, vo výške 1.000,00 eur zo dňa 27. 04. 2014, vo výške 77,46 eur zo dňa 23. 05. 2014, vo výške 26,53 eur zo dňa 29. 05. 2014, vo výške 68,74 eur zo dňa 30. 06. 2014 je splatný do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, čo odôvodnila tým, že počas trvania manželstva so žalovaným na základe ústnej dohody mu poskytla postupne finančné prostriedky a tento sa zaviazal ich vrátiť, keď to sám uzná za vhodné a keď bude mať dostatok finančných prostriedkov a z týchto peňazí investíciami bola navyšovaná hodnota nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v E. č. XXXX, patriacej výlučne žalovanému, pričom dlžník napriek viacerým výzvam odmieta prikročiť k plneniu. Vzal do úvahy stanovisko žalovaného, ktorý poprel, aby mu žalobkyňa poskytla akékoľvek pôžičky a trval na tom, že medzi stranami sporu žiaden záväzok zo zmluvy o pôžičke nevznikol a práve naopak on vynakladal

peniaze na úhradu potrieb žalobkyne. Podrobne ďalej reprodukoval obsah vyjadrení a stanovísk strán sporu a uviedol, že predmetom žaloby bolo určenie splatnosti dlhu žalovaného z pôžičky, avšak z dokazovania nevyplývalo, aby medzi stranami vôbec došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke. Citoval § 657 Občianskeho zákonníka a charakterizoval podmienky vzniku zmluvy o pôžičke. Uviedol tiež, že v zmysle § 564 Občianskeho zákonníka ak je čas plnenia ponechaný na vôli dlžníka, určí ho na návrh veriteľa súd podľa okolností prípadu tak, aby to bolo v súlade s dobrými mravmi, čomu však musí predchádzať dohoda o pôžičke. O jej vzniku nesvedčili výpovede strán sporu a ani predložená „záväzná dohoda z 11. 07. 2014“, keďže jej obsah je neurčitý, nezrozumiteľný a zmätočný a absentuje v nej titul záväzku a žalobkyňa nepreukázala odovzdanie finančných prostriedkov žalovanému v rozsahu viac ako 44 % tvrdenej pohľadávky. Tvrdenia žalobkyne o pôžičke zostali len v rovine ničím nepodloženého tvrdenia a ani dôkaz výsluchom navrhnutých svedkov by podľa jeho názoru nesvedčil o tom, že vymáhané finančné prostriedky skutočne žalobkyňa poskytla žalovanému v hotovosti alebo platila za jeho tovar a nebolo by účelné vykonávať výsluch žalobkyňou navrhovaných svedkov, pretože je ťažko predpokladať, aby sa vedeli vyjadriť k podstatným tvrdeniam o obsahu dojednání strán sporu, ak sa ich nezúčastnili a navyše ide o osoby blízke žalobkyni a ich prípadné výpovede by mohli byť týmto vzťahom ovplyvnené. S prihliadnutím na uvedené žalobu zamietol (výrok I.) a o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že žalovanému priznal voči žalobkyni náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok II.) a žalobkyni proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II.).

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 10. augusta 2023 sp. zn. 3Co/5/2023 na odvolanie žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. potvrdil a vo výroku III. ho zmenil tak, že žalovanému proti neúspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Na odôvodnenie tohto rozsudku odvolací súd uviedol, že nezistil naplnenie ani jedného z uplatnených odvolacích dôvodov, v celom rozsahu sa podľa § 387 ods. 2 CSP stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, s jeho správnymi skutkovými a právnymi závermi, v celom rozsahu na ne poukázal a doplnil, že súd prvej inštancie žalobu zamietol predovšetkým z dôvodu, že žalobkyňa navrhnutými (a vykonanými) dôkazmi nepreukázala, aby medzi stranami sporu došlo k pôžičke a pre neunesenie dôkazného bremena žalobkyne pri tejto rozhodnej skutočnosti žalobu zamietol. Žalobkyňa pritom tvrdila, že počas trvania manželstva žalovanému na základe ústnej dohody poskytovala bezúročné pôžičky a žalovaný sa poskytnuté finančné prostriedky zaviazal vrátiť, keď bude mať dostatok finančných prostriedkov alebo keď to sám uzná za vhodné. Nárok si žalobkyňa uplatnila v zmysle § 564 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak je čas plnenia ponechaný na vôli dlžníka, určí ho na návrh veriteľa súd podľa okolností prípadu tak, aby to bolo v súlade s dobrými mravmi. Súd prvej inštancie pri posudzovaní existencie dôvodnosti určenia splatnosti finančných prostriedkov dospel k záveru, že nebola preukázaná existencia dohody o pôžičke a tak je neopodstatnené rozhodovať o jej splatnosti. Predpokladom určenia splatnosti dlhu je vždy zistenie, či záväzok bol dohodnutý, ako aj zistenie, či čas plnenia bol ponechaný na vôli dlžníka. Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že medzi stranami vznikla (bola uzavretá) zmluva o pôžičke, ktorou žalobkyňa by bola prenechala dlžníkovi - žalovanému peniaze na voľné nakladanie a dlžník sa zaviazal ich vrátiť (podľa svojej úvahy). Pre úspech žaloby žalobkyňa musela preukázať v prvom rade existenciu samotného dlhu majúceho pôvod v zmluve o pôžičke, keďže peniaze, ak by aj boli počas trvania manželstva odovzdané žalovanému, mohli byť predmetom darovania či spotrebované pri hospodárení manželov a v tomto smere žalobkyňa dôkazné bremeno neunesla a tak správne súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému ako úspešnej strane sporu priznal i nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

5. Zmenu rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku III. o náhrade trov konania odôvodnil odvolací súd tým, že súd prvej inštancie nesprávne a nadbytočne osobitným výrokom priznal žalobkyni proti žalovanému nárok na náhradu trov pôvodného odvolacieho konania, ktoré sa skončilo zrušením v poradí prvého rozsudku prvoinštančného súdu z 18. apríla 2018. Keďže konanie tvorí jeden celok, nemožno parciálne vyhodnocovať úspech žalobkyne v predchádzajúcom odvolacom konaní, nakoľko celkový

výsledok konania je pre ňu nepriaznivý. Preto odvolací súd priznal žalovanému proti neúspešnej žalobkyni aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

6. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila podľa § 420 písm. f) CSP tým, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, prípadne i rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

7. Podľa žalobkyne existuje extrémny nesúlad medzi vykonaným dokazovaním a skutkovými zisteniami súdov nižšieho stupňa. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku jednak poukázal na nepreukázanie odovzdania predmetu pôžičky žalobkyňou, ale na druhej strane jednoznačne uviedol, že žalovaný potvrdil prevzatie sumy od žalobkyne. Existenciu zmluvy o pôžičke deklaruje aj predložená Závazná dohoda strán sporu zo dňa 11. 07. 2014, kde žalovaný uznal svoj dlh voči žalobkyni. Napriek tomu súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa žiadnym relevantným spôsobom nepreukázala, že došlo k pôžičke žalovanému a k dohode so žalovaným (výslovne, resp. preukázateľne), že jej vráti pôžičku, keď bude môcť, teda, aby sa to prenechalo na jeho vôli ako dlžníka a ocitla sa tak v dôkaznej núdzi osvedčiť takú dohodu, čo súd považoval za rozhodujúce v danom prípade. V tejto súvislosti je dôležité podotknúť, že išlo o výlučne ústnu dohodu uzavretú medzi žalobkyňou a žalovaným, z čoho explicitne vyplýva, že existenciu takejto ústnej dohody uzavretej bez prítomnosti svedkov je nemožné jednoznačne preukázať. Súd prvej inštancie sa taktiež zaoberal Závaznou dohodou, ktorú strany sporu uzavreli za účelom uznania dlhu žalovaným. Súd poukazoval na skutočnosť, že ak tvrdenia žalobkyne o pôžičke sú pravdivé, bola by táto skutočnosť uvedená aspoň v tejto predmetnej dohode. Na tomto mieste je potrebné podotknúť, že ide len o svojvoľnú úvahu súdu, ktorá nie je podložená žiadnymi právne relevantnými skutočnosťami. Žalobkyňa zdôrazňuje, že táto dohoda len potvrdzuje dlh žalovaného voči nej, ktorý mu vznikol z titulu poskytnutej pôžičky. Predmetná dohoda strán sporu taktiež deklaruje fakt, že čas vyplatenia pôžičky bol ponechaný na vôli dlžníka, teda žalovaného. Ako bolo uvedené aj v odvolaní, k poskytnutiu finančných prostriedkov žalovanému došlo na základe ich ústnej zmluvy o pôžičke. Vzhľadom na výšku zaslaných súm na účet žalovaného je zřejmé, že nešlo o bežné hospodárenie, či iný účel. Z ďalších produkovaných dôkazov a právne významných skutkových tvrdení naopak vyplýva, že účelom bolo práve poskytnutie pôžičky. Absencia uvedenia účelu priamo pri zaslaní peňažných prostriedkov žalovanému, na čo poukázal prvoinštančný súd, nespôsobuje neplatnosť zmluvy o pôžičke, preto nie je správne významnou v danej veci. Žalobkyňa predložila dostatok relevantných dôkazov, ako napríklad výpisy z účtu, poukázala na existenciu dohody so žalovaným, v rámci ktorej uznal žalovaný existenciu dlhu a navrhla vypočutie svedkov, ktorí potvrdili, že majú vedomosť o pôžičke. Všetky uvedené dôkazy jednoznačne deklarujú skutočnosť, že k zmluve o pôžičke medzi stranami sporu došlo. V tomto zmysle súd prvej inštancie svoje závery náležite neodôvodnil a neuviedol, akými úvahami sa riadil, keď dospel k danému záveru o nepreukázaní pôžičky medzi žalobkyňou a žalovaným. K pochybeniu došlo potom aj na strane odvolacieho súdu, ktorý sa v celom rozsahu nekriticky stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie.

8. Žalobkyňa ďalej vo svojom dovolaní poukázala na nesprávne rozloženie dôkazného bremena v spore. Súd prvej inštancie svoje skutkové závery oprel aj o konštatovanie, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno preukázania dohody so žalovaným, že jej mal vrátiť ako dlžník pôžičku v čase, keď bude mať dostatok finančných prostriedkov a domáhať sa určenia doby plnenia dlhu žalovaného návrhom na súde zo strany žalobkyne nemá už z toho dôvodu právny základ. Odvolací súd sa potom stotožnil s postupom súdu prvej inštancie. Ak by ale súdy nižšej inštancie postupovali tak, aby správne rozložili dôkazné bremeno, v existujúcej dôkaznej situácii by museli zhodne konštatovať, že žalobkyňou tvrdené skutočnosti o poskytnutí pôžičky žalovanému ostali nesporné. Uvedený postup súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu je vo svojich účinkoch prejavom svojvôle, t. j. arbitrárnosti zo strany konajúceho súdu, ktorý neúmerne zaťažil dôkazným bremenom žalobkyňu, nesprávne uplatnil jej zodpovednosť za neunesenie dôkazného bremena a následne nesprávne rozhodol v jej neprospech. Taký postup, ktorý je prejavom svojvôle a arbitrárnosti odvolacieho súdu zakladá vadu podľa § 420 písm. f) CSP.

9. Napokon žalobkyňa poukázala na svojvôľu pri hodnotení dôkazov zo strany súdov nižších inštancií. Súd prvej inštancie zhodne s odvolacím súdom v odôvodnení svojich rozhodnutí konštatovali, že svedok S. P. mal o záležitosti len sprostredkované informácie, keďže mu „nebolo presne povedané, že je to pôžička a nemal vedomosti o tom, kedy mal žalovaný peniaze vrátiť“. Z čestných prehlásení D. U., T. P. a G. U. podľa súdov vyplýva len to, že žalobkyňa „poskytla“ žalovanému finančné prostriedky a nie je tak zrejmé, aký bol charakter, dôvod a prípadné podmienky finančných prostriedkov. Ani z textu dohody podpísanej stranami sporu 11. 07. 2014 obsahujúcej údaj „o dohode o vyplatení požadovanej sumy 6.000,00 eur“ nemožno podľa súdov bez ďalšieho urobiť záver o opodstatnenosti žaloby, keďže je málo konkrétny - neurčitý a nevypovedá o existencii zmluvy o pôžičke. Tieto konštatovania súdov jednoznačne vykazujú znaky svojvôle pri hodnotení dôkazov. Nebolo sporné, že všetci svedkovia sa zmienili, že mali vedomosť o požičaní, resp. poskytnutí peňažných prostriedkov zo strany žalobkyne žalovanému. Skutočnosť, že nevedeli napr. uviesť presnú sumu poskytnutých peňažných prostriedkov, nezakladá dôvod na to, aby súd na tieto výpovede v celom rozsahu neprihliadal. Súd oboch inštancií však tento dôkaz v súvislosti s ďalšími predloženými dôkazmi hodnotili celkom svojvoľne. Taká ľubovôľa pri hodnotení dôkazov zasahuje do práva na spravodlivý proces žalobkyne a zakladá vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

10. K dovolaniu žalobkyne sa písomne vyjadril žalovaný. Dovolanie je podľa neho obsahovo takmer totožné s odvolaním žalobkyne. Žalobkyňa opätovne argumentuje vyjadreniami svedkov, ktorí podľa nej mali vedomosť o požičaní, resp. poskytnutí peňažných prostriedkov zo strany žalobkyne žalovanému. S uvedeným tvrdením sa dostatočne vysporiadali sudy oboch inštancií. Nová je námietka žalobkyne o nesprávnom rozložení dôkazného bremena. Z obsahu dovolania ale nevyplýva, ako mal podľa predstáv žalobkyne súd rozložiť dôkazné bremeno, t.j. ktoré skutočnosti mala podľa jej názoru dokazovať žalovaná strana, prípadne z interpretácie hypotézy ktorej konkrétnej hmotnoprávnej normy tak dovolaiteľka usudzuje. Odhliadnuc od toho, že žalobkyňa nepreukázala svoje tvrdenie o poskytnutí pôžičky (ako ňou tvrdeného právneho dôvodu plnenia žalovanému), dovolaiteľka úplne opomína zásadnú otázku týkajúcu sa samotného predmetu konania. Predmetom konania vymedzeným žalobou bolo určenie času splnenia dlhu s poukazom na § 564 Občianskeho zákonníka na základe tvrdenia žalobkyne, že podľa bližšie nešpecifikovanej ústnej dohody mala žalobkyňa žalovanému počas manželstva poskytnúť bezúročné pôžičky s tým, že tieto jej mal vrátiť „keď bude mať dostatok finančných prostriedkov, resp. keď sám uzná za vhodné“. V priebehu celého konania žalobkyňa nepredložila žiadny dôkaz o údajnom ponechaní času plnenia na vôli dlžníka. Na tieto zásadné zistenia súdov oboch inštancií nijakým spôsobom nereflektovala. Nespokojnosť žalobkyne s výsledkom súdneho konania sama osebe nie je dôvodom pre podanie dovolania a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inštancií. Žalovaný preto navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je prípustné.

12. Žalobkyňa odôvodnila svoje dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP namietajúc, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom nesprávny procesný postup súdu videla konkrétne v extrémnom nesúlade medzi vykonaným dokazovaním a skutkovými zisteniami súdov nižšieho stupňa, nesprávnym rozložením dôkazného bremena v spore a svojvôľu pri hodnotení dôkazov zo strany súdov nižších inštancií.

13. Dovolanie v zmysle § 420 písm. f) CSP je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký postup

súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999, 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Pritom nie každá nesprávnosť, ku ktorej dôjde v procesnom postupe súdu, zakladá bez ďalšieho prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Zákon priznáva relevanciu iba tým procesným pochybeniam súdu, intenzita ktorých opodstatňuje záver, že v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu bolo účastníkovi konania znemožnené uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv „v takej miere“, že došlo (až) k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Uvedený „nesprávny procesný postup súdu“ môže spočívať predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že podstata a účel dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku umožňuje preskúmavanie výlučne otázok právnych a nie otázok skutkových. Dovoláním sa teda vo všeobecnosti nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie a je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

17. Zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom však neznamená, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový omyl. Preskúmanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov je súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces, a teda preskúmanie hodnotenia vykonaných dôkazov je preskúmanie procesného postupu súdu a najvyšší súd má právo skúmať, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov, že týmto procesným postupom súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (III. ÚS 104/2022).

18. K tomu možno dodať, že zásada voľného hodnotenia dôkazov zakotvená v čl. 15 Základných princípov CSP a v § 191 CSP vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiaca úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Právo na spravodlivý proces je preto naplnené aj tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné,

neudržateľné alebo že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/2004).

19. Rovnako aj námietka nesprávneho rozloženia dôkazného bremena v spore môže viesť k dovolaciemu prieskumu, hoci posúdenie dôkazného bremena je súčasťou zisťovania skutkového stavu a hodnotenia dôkazov (II. ÚS 400/09). Ako však uviedol ústavný súd (IV. ÚS 35/2012) rozloženie dôkazného bremena zahŕňa aj aplikáciu a interpretáciu hypotézy hmotnoprávnej normy, od ktorej sa odvíja. Správne rozloženie dôkazného bremena vedie k vymedzeniu zisťovaných skutočností a je nevyhnutým predpokladom na správne uplatnenie zodpovednosti účastníka za neunesenie dôkazného bremena, a tým priamo aj k obsahu výroku rozhodnutia vo veci samej. Nesprávne rozloženie dôkazného bremena spravidla vedie k diametrálne odlišnému výroku rozhodnutia. Za určitých okolností môže byť potom táto procesná chyba vo svojich účinkoch prejavom svojvôle, t. j. arbitrárnosti zo strany konajúceho súdu, ktorý napr. neúmerne zaťaží dôkazným bremenom jedného účastníka, nesprávne uplatní jeho zodpovednosť za neunesenie dôkazného bremena a následne rozhodne v neprospech tohto účastníka.

20. So zreteľom na vyššie uvedené, vec prejednávajúci senát dovolacieho súdu pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti dovolacej argumentácie žalobkyne, že súdy nižších inštancií v prejednávanej veci zaujali skutkové závery v extrémnom nesúlade s vykonaným dokazovaním, nesprávne rozložili dôkazné bremeno v spore a hodnotenie dôkazov z ich strany vykazuje svojvôľu.

21. Z obsahu rozsudkov súdu prvej inštancie z 21. októbra 2022 č.k. 27C/83/2016-335 a odvolacieho súdu z 10. augusta 2023 sp. zn. 3Co/5/2023 vyplynulo, že súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil nasledovné: z výpovede žalobkyne vyplynulo, že táto mala žalovanému na základe ústnej dohody poskytnúť pôžičku, a to buď prevodom na účet žalovaného, alebo nákupom materiálu na zveľadenie jeho nehnuteľnosti, z výpovede žalovaného vyplynulo, že v čase rozvrátenia ich vzťahu žiadnu pôžičku by od nej nevzal a podpísal Závaznú dohodu len pod nátlakom, z dôvodu zabezpečenia bezpečnosti svojmu synovi, kedy obsah dohody formulovala žalobkyňa a nikto iný nebol prítomný a priznal, že 702 eur dňa 15. 04. 2014 mu poskytla žalobkyňa na kúpu dlažby, išlo ale o vrátenie jej dlhu za spomínaný leasing vozidla; z výpisu z účtu žalobkyne vyplynulo, že táto previedla na účet žalovaného postupne dňa 01. 03. 2014 sumu 2.000 eur, dňa 28. 03. 2014 sumu 750 eur, dňa 23. 04. 2014 sumu 1.500 eur, čo žalovaný nerozporoval a suma 1.000 eur bola žalobkyňou prevedená na účet, ktorý nepatrila žalovanému; z výpisu z účtu žalobkyne vyplynulo, že táto vybrala dňa 08. 03. 2014 hotovosť 490 eur, dňa 13. 03. 2014 hotovosť 490 eur, dňa 03. 04. 2014 hotovosť 490 eur a dňa 15. 04. 2014 uhradila zo svojho účtu platobnou kartou sumu 702 eur v Baumaxe v Košiciach, dňa 23. 05. 2014 uhradila zo svojho účtu platobnou kartou sumu 77,46 eura a dňa 29. 05. 2014 sumu 26,53 eura v CHEMOLAK, KE, dňa 30. 06. 2014 platobnou kartou uhradila sumu 68,74 eura v Hornbach KE; z výpovede svedka (syna) žalobkyne vyplynulo, že sa mu zverili sporové strany o tom, že žalobkyňa mala požičať žalovanému finančné prostriedky, cca medzi 6.000 až 8.000 eur; z čestného vyhlásenia D. U. zo dňa 10. 10. 2020 vyplynulo, že tento mal vedomosť, že žalobkyňa poskytla žalovanému finančné prostriedky, ktoré použil na zveľadenie svojho domu; z čestného vyhlásenia svedkyne T. P. zo dňa 04. 10. 2020 vyplynulo, že táto mala vedomosť, že žalobkyňa poskytla žalovanému sumu 8.000 eur, vďaka čomu si zveľadil žalovaný svoju nehnuteľnosť, dal si urobiť kovovú bránu, altánok, chodník zo zámkovej dlažby; z čestného vyhlásenia G. U. (čl. 275) zo dňa 10. 10. 2020 vyplynulo, že táto svedkyňa mala vedomosť o tom, že žalobkyňa poskytla finančné prostriedky žalovanému na zveľadenie domu. Súd prvej inštancie ďalej z predloženej „Závaznej dohody z 11. 07. 2014“ zistil, že prejav vôle strán sporu v tejto dohode je neurčitý, nezrozumiteľný (zmätočný), absentuje v nej titul záväzku, nie je v nej jasne formulované ani to, či požadovaná suma 6.000 eur pochádzala z výlučných finančných prostriedkov žalobkyne (v čase pôžičky boli totiž sporové strany manželmi), ani účel pôžičky, z dohody nevyplyva, že žalovaný má z titulu pôžičky vrátiť žalobkyni sumu 6.000 eur, ani neobsahuje čas vyplatenia požadovanej sumy 6.000 eur, ani v nej nie je zmienka o ponechaní času plnenia na vóli žalovaného. Prvoinstančný súd potom ešte uviedol, že účel pôžičky žalobkyňa neoznačila ani pri zaslaní peňažných prostriedkov na účet žalovaného dňa 01. 03. 2014 a dňa 23. 04. 2014. Na základe uvedených zistených skutočností súd prvej inštancie po hodnotení vykonaného dokazovania prijal skutkový záver, že žalobkyňa nepreukázala, že by so žalovaným uzavrela zmluvu o pôžičke, nepreukázala obsah údajnej zmluvy o pôžičke, a to najmä vo

vzťahu k výške pôžičky, záväzku žalovaného vrátiť žalobkyni peňažné plnenie a ani osobitne k tvrdeniu o ponechaní doby splnenia záväzku na vôli žalovaného. Odvolací súd sa následne vo svojom rozsudku v celom rozsahu stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie.

22. Podľa dovolacieho súdu nie je možné konštatovať, že by súdy nižších inštancií v prejednávanej veci zaujali skutkové závery v extrémnom nesúlade s vykonaným dokazovaním, ani že hodnotenie dôkazov z ich strany vykazuje svojvôľu. Žiadny z vykonaných dôkazov, okrem výpovede svedka - syna žalobkyne, ktoré osobitne vyhodnotili súdy ako nedostatočne určité vo vzťahu k výške pôžičky a ktoré hodnotenie dôkazu súdmi žalobkyňa vo svojom dovolaní osobitne nenamieta, nepotvrdil tvrdenia žalobkyne, že medzi ňou a žalovaným došlo k peňažnej pôžičke. Tvrdenia žalobkyne o pôžičke žalovaný poprel, z čestných prehlásení vyplynulo len toľko, že žalobkyňa poskytla žalovanému peňažné prostriedky a „Záväzná dohoda z 11. 07. 2014“ nesvedčila nič o záväzku žalovaného vrátiť žalobkyni z titulu pôžičky sumu 6.000 eur. Súd prvej inštancie preto správne na podklade vykonaných dôkazov dospel k záveru o tom, že žalobkyňa nepreukázala svoje tvrdenie o pôžičke medzi ňou a žalovaným. Dôkazy o poskytnutí peňažnej sumy žalobkyňou žalovanému nič nesvedčia o tom, že k poskytnutiu došlo titulom zmluvy o pôžičke, teda, že sa žalovaný zaviazal poskytnuté peňažné sumy žalobkyni vrátiť (čo je v zmysle § 657 Občianskeho zákonníka obligatórnou náležitosťou zmluvy o pôžičke). Ak žalobkyňa z vykonaného dokazovania vyvodzuje opačné skutkové zistenia, je to ona, ktorej skutkové tvrdenia sú v rozpore s vykonaným dokazovaním. Dovolací súd v procesnom postupe súdov nižších inštancií nezistil žalobkyňou tvrdené pochybenia v oblasti hodnotenia dokazovania. Ich skutkové závery, na ktorých založili svoje právne posúdenie veci sú výsledkom logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov.

23. Žalobkyňa ďalej namietala, že konajúce súdy nesprávne rozložili dôkazné bremeno v spore a ak by postupovali tak, že by dôkazné bremeno rozložili správne, v existujúcej dôkaznej situácii by museli zhodne konštatovať, že žalobkyňou tvrdené skutočnosti o poskytnutí pôžičky žalovanému ostali nesporné. Uvedené dovolacie tvrdenia žalobkyne nijako neodôvodňujú jej tvrdenie o nesprávnom rozložení dôkazného bremena v spore konajúcimi súdmi. Žalobkyňa netvrdí, že preukázaním pravdivosti určitých skutkových tvrdení súdy chybné zaťažili ju, keď dôkazné bremeno ich preukázania bolo na žalovanom. Jej tvrdenia sú len vyjadrením prostého nesúhlasu so skutkovými závermi, ktoré vo veci konajúce súdy prijali a ako už bolo uvedené, dovolací súd nie je súdom skutkovým, nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci.

24. Vzhľadom na uvedené závery najvyšší súd dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c) a f) CSP odmietol v celom rozsahu ako neprípustné, keď smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné a nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

25. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.